

Щедра горобина

У світі рослин

Ранньої осені незвичайної краси набирає горобина звичайна, вабить смарагдом листя і яскравими помаранчевими кетягами ягід. В СРСР росте 34 її види, на Україні — 9.

У квітні з'являються перші листочки горобини, а наприкінці травня вона вкривається яскраво-білим шумовинням квітів, зібраних у складні суцвіття. Рослина ця є прекрасним медоносом. З одного гектара бджоли збирають близько 40 кілограмів меду. А у вересні дозрівають плоди — кулясті, оранжево-червоні соковиті ягоди, які залишаються на дереві до пізньої зими.

Учені вважають горобину «деревом здоров'я». У народній медицині її плоди здавна використовують для лікування цинги, як кровоспинний засіб,

при хворобах печінки. Визнана вона як лікарська рослина і науковою медициною. Жителям північних районів заміняла фрукти. Плоди її вживають у свіжому вигляді і у переробленому. Смачні і корисні з горобини джеми, варення, повидло, желе, мармелад. З сушеної варять киселі, компоти, розмелюють на порошок і додають у тісто. Плоди є також чудовою заваркою для чаю.

Цінна і кора, що містить близько 11 процентів галінів. Молоді гілки є сировиною для добування чорної фарби. Деревина використовується у столярстві.

Горобину люди здавна висажували біля житла, у парках і скверах, обабіч доріг і вулиць. Вона невибаглива до ґрунтових умов, морозостійка. Зростає у підліску хвойних,

мішаних, зрідка листяних лісів, на галявинах і узліссях, на болотах.

Із 34 її видів, що ростуть у нашій країні, вирощуються 14. Та найбільш практичне значення мають три — звичайна, домашня, або кримська, та берека-гольговина, яка занесена до Червоної книги.

Кращі сорти горобини звичайної вивів І. В. Мічурін. Це — «лікерна», «гранатна», «мічуринська десертна». Останній сорт виведений шляхом схрещування звичайної горобини з мушмулою. Особливо цінується сорт «невежинський», що походить із села Невежино Владимирської області.

Поширена чорноплідна горобина, або аронія. Ще у довоєнні роки садівники звернули увагу на корисну її властивість — знімати головний біль. Компоти та киселі знижують

кров'яний тиск. В плодах горобини чорноплідної міститься втричі більше вітаміну Р, ніж в інших плодівих культурях. Тому вона корисна для профілактики і лікування захворювань щитовидної залози, які є наслідком нестачі йоду в організмі. Плоди аронії вживають також при діабеті, білокрів'ї. З неї одержують нешкідливі для здоров'я харчові барвники, а також дубильні речовини, що використовуються у чинбарному виробництві.

Чорноплідна горобина добре розмножується як насінням, так і кореневими відводками. Останнім часом садівники-любители успішно нащеплюють аронію на горобинні звичайній і навіть на груші. В селі і у місті, у парку і під вікном ця рослина однаково красива і корисна. Тож хай вона розмножується і плодоносить на подільській землі.

С. КОВАЛЬЧУК — доцент Кам'янець-Подільського сільгоспінституту,
І. ЗІЛЬ — студент.

«Важке Лесіа», 6 листопада 1984р.